

Skub

DKP • Information • Debat • Aktivitet

NR. 1 • JANUAR 2013

Læs inde i bladet: Syrien side 7

Til Verdensmøde i Libanon side 4

Har Danmark diplomatisk forbindelse med Nordkorea? side 21

Indholdsfortegnelse

14. Kommunistiske Verdensmøde	side 4
Syrien	side 7
Kapitalismens økonomiske modeller	side 9
Forudsætninger for et nyt opsving	side 12
Midtersiderne	side 14
Kronik: Marxisme og kulturradikalisme	side 16
Korea	side 21
Marxisme og økologi	side 22
Om frihedsrettigheder i unormale tider	side 24
Udtalelser og en nekrolog	side 25
Bøger	side 26
Nytårshilsener	side 27

Annoncepriser i Skub

1 side	kr. 1.000
½ side	kr. 500
¼ side	kr. 250

og så videre dernedad.

Skub ||||

Åbningstider

for DKP's sekretariat og partitbutik, Frederikssundsvej 64, København NV

Torsdag	kl. 13-16	Ejnar Olgenkjær
Fredag	kl. 13-16	Per Feldballe Eriksen

Telefon: 33 91 66 44

Skub nr. 1 januar 2013

Udgiven af Danmarks Kommunistiske Parti
Frederikssundsvej 64, 2400 København NV
Tlf.: 33 91 66 44
www.dkp.dk
E-post dkp@dkp.dk
Giro 5 00 27 53

Tryk: LaserTryk, Århus

Ansvarshavende redaktør:
Henrik Stamer Hedin

Synspunkter fremsat i signerede artikler dækker ikke nødvendigvis redaktionens eller partiledelsens holdning.

Skub udkommer 4 gange om året. Årsabonnement: Kr. 200

Deadline næste gang den 4. april 2013

Bladfonden

November 2012:

Birthe Hansen, Skovlunde,	kr. 50,-
Agnes Ruben, København N,	kr. 100,-
Finn Hermann, København S,	kr. 100,-
Erna & Per Eriksen, Søborg,	kr. 200,-
Indsamlingsfest i Nordjysk den 2. december,	kr. 4.100,-

I alt kr. 4.550,-

December 2012:

Finn Hermann, København S,	kr. 100,-
Mortens aften, Amager,	kr. 2.150,-
Anders Kristensen, København K,	kr. 100,-
Erna & Per Eriksen, Søborg,	kr. 200,-
Steffen Schjørring, Helsingør,	kr. 100,-
Jørgen Tved, Frederiksværk,	kr. 200,-

I alt kr. 2.850,-

November-december i alt kr. 7.400,-

Bidragydere til *Skub* gøres opmærksomme på, at bladets indhold bringes på partiets hjemmeside www.dkp.dk og dermed er tilgængeligt for internetsøgning, bl.a. på navne.

Det gælder også fødselsdagshilsener og lister over bidragydere til bladfonden. Økonomiske bidrag kan evt. ydes anonymt eller under pseudonym.

Manuskripter til Skub

modtages gerne på papir, men helst i digital form – tekster i et tekstbehandlingsformat (Word eller WordPerfect, *ikke* pdf eller billedfil), billeder i gængse billedformater og i en passende høj opløsning (filstørrelse mindst 100 KB). Tekst og billeder fremsendes som selvstændige filer, *ikke* integrerede i samme dokument. Begge dele kan mailes til redaktørens e-adresse hedin@c.dk.

På forhånd tak.

Red.

Skub i 2013

April: Deadline 4. april. Udkommer 18. april

August: Deadline 2. august. Udkommer 16. august

November: Deadline 24. oktober. Udkommer 7. november

Udgivelsesdatoen er den dag, bladet forventes leveret fra trykkeriet. Der vil gå nogle dage, inden bladet er abonnenterne i hænde.

Forsidebillede: *Fra havnen i Byblos, Libanon. Foto: Skub*

Ufredens projekt

Der gik en bølge af forargelse over verden – eller i hvert fald over Europa, eller i hvert fald over Norden – da den norske Nobel-komité besluttede at give Fredsprisen for 2011 til EU. Mange forstod simpelt hen ikke, hvad der foregik inde i hovederne på Nobel-komiteens medlemmer.

Det er nu ellers ikke så svært at gennemskue. For de norske stortingspolitikere, som for deres danske folketingskolleger, er »verden« først og fremmest den nordatlantiske region, og »fred« er ikke-krig. Hvis der ikke er krig i regionen omkring Nordatlanten, så er der »fred i verden«. Så når stormagterne i denne region i stedet for at føre krig mod hinanden, som de har gjort det i århundreder, rotter sig sammen om at hyppe deres kartofler i fællesskab, så bliver denne sammenrotning i Nobel-komiteens øjne et »fredens projekt«. Det er jo også præcis sådan, EU ser sig selv.

At både det samlede EU og de enkelte (regionale) stormagter, der har skabt og styrer EU efter deres egne interesser, fører den samme aggressive, imperialistiske politik over for resten af verden, som de altid har gjort, interesserer ikke de norske politikere. At Tyskland er aktiv i opsplittningen af Jugoslavien, eller at Frankrig går i krig i Libyen, det rokker jo ikke ved »freden« mellem Tyskland og Frankrig. Så længe de to kan enes, hvad kan der så være galt i, at EU viser militære muskler – eller arbejder på at blive i stand til det?

Men det var der mange andre, der kunne se noget galt i, og de gav deres mening højlydt til kende – både i diverse medier og på gaden i Oslo, da Fredsprisen blev uddelt.

Der skal ikke herske tvivl om, at vi her på redaktionen er enige i protesterne. EU (og EF) er en destabiliserende faktor i Europa; jo mere EU styrkes, jo mere bliver unionen en destabiliserende faktor i verden. Og at det netop er *norske* politikere, der finder på at hædre det ufreds-EU, som det store flertal af nordmænd har vendt sig imod, må betegnes som en provokation. *Bevidst* var denne provokation næppe; de enfoldige norske politikere fatter givetvis ikke dybden af den krænkelse, de har gjort sig skyldige i.

Det gjorde de i hvert fald ikke på Danmarks Radio. Den »analyse«, TV-avisen præsenterede, havde som hovedpointe, at Nobel-komiteen havde valgt det »forkerte tidspunkt«. Ikke den forkerte prismodtager – det forkerte tidspunkt!

Hvornår havde tidspunktet så været rigtigt? Før 1972? Eller forestiller man sig, at vi med tiden vil indse EU's velsignelser og fortryde vor halsstarrige modstand?

Som et bevis på, at EU er et »værn for fred«, anfører Nicolai Wammen (der fra sin ungdom som borgmester i Århus huskes for den fremsynede reform, at Århus nu igen skal staves Aarhus – dog ikke med dobbelt u), at EU støtter den syriske »opposition« – dvs. de oprørsstyrker og hellige krigere, der med våben, penge og mandskab fra USA, Tyrkiet, Saudi-Arabien og Qatar har påført Syrien krig for at erstatte den verdslige republik med et islamisk kalifat. Fred?

Til EU's forbrydelser mod freden hører, at unionen har anerkendt denne »opposition« som det syriske folks »legitime repræsentant«. Det samme har Danmark gjort. Det er en utilstedelig indblanding i et andet lands inde anliggender. Det er en imperialistisk provokation, der ikke peger mod fred, men mod krig – i dette tilfælde måske endda verdenskrig.

Så lidt gavner EU freden. Så lidt har Nicolai Wammen og andre danske og norske politikere forstået af verdenssituationen. Så lidt har den norske Nobel-komité forstået af EU's væsen og rolle.

Danmarks Kommunistiske Parti

**ønsker alle kammerater
og venner et**

**godt og rødt nytår
2013**

Den dobbelte stedfortræderkrig

Det 14. Kommunistiske Verdensmøde fandt sted i Beirut i Libanon fra den 22. til den 25. november 2012 under temaet »Styrkelse af kampen mod den eskalerende imperialistiske aggressivitet, for tilfredsstillelse af folkenes socio-økonomisk-demokratiske rettigheder, for socialismen«. Som tidligere år var DKP repræsenteret ved sin formand, der holdt nedenstående tale.

Af Henrik Stamer Hedin

Imperialismens svar på Oktoberrevolutionens udfordring var en udpræget forsvarsreaktion baseret på den antagelse, at alle kunne blive enige om at stemple socialismen og sovjetstyret som en forbrydelse mod veletablerede og legitime privilegier og frihedsrettigheder, mod selve samfundets grundvold. Den imperialistiske aggression mod Sovjet-Rusland i den såkaldte interventionskrig rettede sig åbenlyst mod den nyetablerede

arbejder- og bondemagt og havde til erklæret mål at genindføre det tidligere styre og den private ejendomsret.

Socialismens fremgang i Europa og andre steder i kølvandet på den Anden Verdenskrig fejede dette forsøg på selvretfærdiggørelse fra imperialismens side af bordet og berøvede det ethvert moralsk grundlag. Arbejdere og bønder over hele verden tog socialismen til sig som vor tids retmæssige samfundsformation, og påstanden om, at socialismen var en forbrydelse mod samfundet, kunne ikke længere tages alvorligt. Befrielsen af de tidligere kolonier virkede i samme retning.

Det er et symptom på, i hvilken grad imperialismen har mistet terræn op gennem 50'erne, 60'erne og langt ind i 70'erne, at den nu ikke længere kan tage ejendomsret og privilegier i forsvar åbenlyst og med noget, der ligner moralsk styrke. Den har selvfølgelig stadig sin reaktionære aggressivitet, men den må forklædes som en revolutionær kamp for frihed og demokrati. Virkeligheden er vendt på hovedet: Imperialismen foregiver at forsvare de idealer og værdier, som den i realiteten angriber.

Nu har imperialismen jo altid skjult sig bag et slør af humanisme og idealistiske hensyn – det være sig kristen næstekærlig-

Mødesalen. På talerstolen den mexicanske delegerede. Foto: Skub

Deltagerne i det 14. Verdensmøde til demonstration mod Israel foran FN's hovedsæde i Beirut (i baggrunden). Foto: Skub

hed, menneskerettigheder eller hvad man nu kunne finde på. Men at den i dag skjuler sig bag angiveligt »revolutionære« folkemasser, er et relativt nyt fænomen.

Det første fuldt udfoldede eksempel på denne nye strategi var den af USA anstiftede kontrarevolutionære mujahedin-krig mod den afghanske revolution – eller den »sovjetiske besættelse«, som den blev kaldt. I denne morderkrig trænede CIA terrorister til at påføre Sovjetunionen, hvad man åbent beskrev som et »sovjetisk Vietnam« – en hævn for det nederlag, USA havde lidt nogle få år tidligere. Disse terrorister var ikke i almindelighed afghanere, men rekrutteret fra den arabiske islamistiske bevægelses yderste højrefløj; de var nemmere at manipulere, fordi de ikke var styret af en legitim national interesse i det land, hvis frihed de hævdede at forsvare, men af tågede religiøse ideer. Som vi alle véd, var denne strategi yderst effektiv, for så vidt som den afghanske revolution blev knust; men som vi også véd, gav den bagslag for den amerikanske imperialisme ved at skabe kræfter som al Qaeda og Taleban, der ikke tøvede med at vende deres våben mod USA selv.

Det kan godt være, dette udfald ikke var velkomment for de herskende i USA, for det gav dem påskud til at udløse »krigen mod terror« og fortsætte krigen i Afghanistan til denne dag, igen under dække af en kamp for frihed og demokrati og imod den selv samme religiøse ekstremisme og terrorisme, som i sin

oprindelse havde været et redskab for imperialismen. *Keine Hexerei, nur Behändigkeit*, som tyskerne siger.

Hvordan det nu end måtte forholde sig med det, så blev den samme strategi efterfølgende brugt i andre lande, hvor imperialismen, i første række den amerikanske, ønskede at ændre forholdene i egen interesse: I Jugoslavien, i Ukraine og Georgien, hvor den blev forfinet derhen, at imperialismen ikke engang behøvede at indsætte militære styrker for at vælte en regering, den ikke brød sig om; det var også den strategi, der blev fulgt i Irak, i Libyen og nu i Syrien.

Jeg vil godt nævne et punkt, som jeg ikke har tænkt mig at gå nærmere ind på, selv om jeg mener, det er vigtigt. Der er almindelig enighed om, at den amerikanske imperialisme er hovedsynderen bag imperialistisk aggression og har været det i mindst et halvt århundrede. Men siden Irak har USA været tilbageholdende med at engagere sig direkte i militære konflikter; i stedet har de skudt andre magter ind foran sig i en slags dobbelt stedfortræderkrig: Den såkaldte opposition i Syrien, for eksempel, støttes ikke som i Afghanistan åbenlyst af USA i andet end ord, men bevæbnes og finansieres af regionale magter som Tyrkiet, Qatar og Saudi-Arabien. Disse magter er mere eller mindre under kontrol af USA, men de er ikke rene marionetter; de har deres egne dagsordener og forfølger interesser, der ikke nødvendigvis falder sammen med USA's. Tyrkiet

stræber for eksempel ganske åbenlyst efter at genrejse, om ikke det osmanniske imperium, så i hvert fald en del af sin tidligere dominerende stilling i det arabiske Mellemøsten, først og fremmest Syrien. Det synes ikke at falde helt i den amerikanske alliancepartners smag, hvilket sandsynligvis er grunden til, at det ikke er lykkedes Tyrkiet at få NATO til at bakke sig op i en åben aggression mod Syrien. Disse indbyrdes forskellige og til dels modstridende interesser betyder, at situationen i Syrien er langt alvorligere, end tilfældet var under krigen mod Libyen eller endda Irak, og rummer potentiale til en verdenskrig.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på dette, og jeg vil heller ikke tale om den modstandskamp, som føres af de nationer, der rammes af disse forklædte aggressionshandlinger. Hvad jeg afslutningsvis vil sige lidt om, er muligheden for og problemerne i at bekæmpe disse imperialistiske aggressionshandlinger indefra i selve den imperialistiske metropol.

Jeg karakteriserede den imperialistiske stedfortræderaggressions forklædningsstrategi som grundlæggende et svaghedstegn, og det er den, men den er også yderst effektiv og gør det meget vanskeligt at rejse en protestbevægelse af betydning på den imperialistiske hjemmefront. Det er ikke som med Vietnam-krigen: Dengang var det – eller blev det meget hurtigt – indlysende for enhver, at et fattigt og relativt lille tredjeverdensland var under angreb af en supermagt. Og selv om stedfortræderkrigsstrategien faktisk opstod i Vietnam med »vietnamiseringen« af krigen, var den stedfortræder, som aggressoren havde til sin rådighed, nemlig Saigon-regeringen, på ingen måde overbevisende, hverken militært, politisk eller moralsk. Derimod var den vietnamesiske leder Ho Chi Minh respekteret i vide kredse, og den vietnamesiske frihedskamp

mod det franske koloniherrdømme få år tidligere blev set på med sympati. Af disse grunde voksede en massiv folkelig solidaritetsbevægelse frem næsten af sig selv både i USA og i de fleste af de allierede lande og bidrog afgørende til det amerikanske nederlag i krigen.

Dette er ikke tilfældet i Syrien, for at tage det eksempel, der ligger nærmest for, og det var ikke tilfældet i Libyen. I mit eget land, der deltog i krigen mod Libyen og er medlem af de såkaldte Syriens Venner, tror et stort flertal af befolkningen og endda af venstrefløjens stadig, at krigen mod Libyen ikke var en imperialistisk aggression, men en berettiget og stramt begrænset politiaktion mod én person med måske nogle få medløbere. Mange mener, at det »internationale samfund« bør vælge en tilsvarende kurs mod Syrien – eller Assad.

I denne situation er det ikke muligt at rejse en bred protestkampagne mod de imperialistiske intriger omkring Syrien. Tværtimod må vi først løse den opgave at forhindre fremvæksten af en »solidaritetsbevægelse« med det, vi får at vide er en folkelig opstand. I København samler militante islamister allerede penge ind på gaden til støtte for »den syriske befolkning«, dvs. terroristerne. Den officielle holdning blandt politikere og i de toneangivende medier er på samme linje. Hvad vi må gøre som kommunister, som antiimperialister, er at afsløre løgnene om det enige folk og den isolerede diktator. Dette er vi begyndt på. Sammen med den syriske koloni i Danmark, som udmærket er klar over, hvad der foregår, har Danmarks Kommunistiske Parti taget initiativ til at arrangere en række informationsmøder over hele landet om den virkelige situation i Syrien.

Dette startede for kun tre uger siden, og det er en meget beskeden start. Men opgaven skal ikke undervurderes. Det er en kamp op ad bakke. Reaktionen på vores initiativ var i brede dele af venstrefløjens: »Hvorfor holder I med Assad?« Vi holder ikke med Assad. Vi holder med verdens folk, med frihed og national uafhængighed og fred, mod imperialismen og den imperialistiske aggressivitet.

Oversat fra engelsk

Over for hotellet, hvor verdensmødet blev holdt, havde en lokal handlende i den højtidelige anledning smykket sit udstillingsvindue med hammer og segl.

Foto: Skub

Syriens kommunister: Vi støtter vores regering

I et interview, som den 2. oktober offentliggjordes på den spansksprogede portal Rebelión, har generalsekretæren for Syriens Kommunistiske Parti, Ammar Bakdash, gjort rede for partiets holdning til forskellige principielle spørgsmål vedrørende udviklingen i Syrien. Et uddrag af interviewet er gengivet nedenfor.

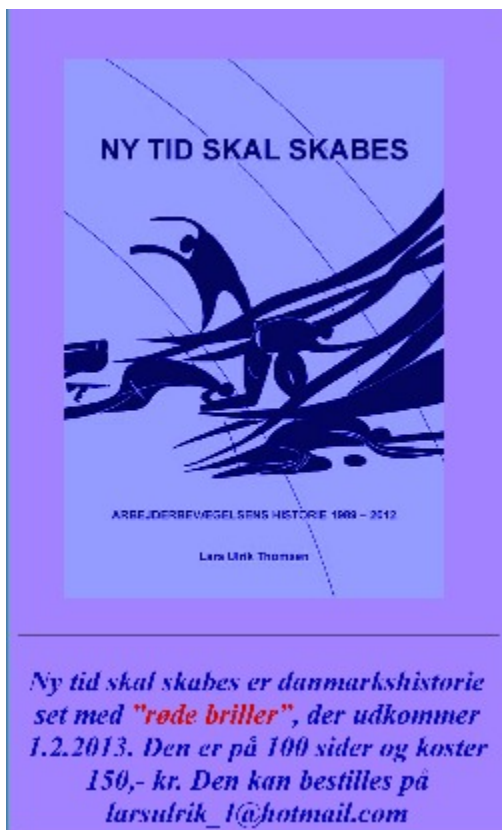
Hvordan bedømmer Syriens Kommunistiske Parti Bashar al Assads regering?

»For Syriens Kommunistiske Parti er denne regering patriotisk, antiimperialistisk og antizionistisk, på trods af at den på det økonomiske område er kapitalistisk. Selv om det proklamerede arabisk socialisme, var Baath-partiet, som var og er den ledende kraft i regeringen, ikke socialistisk i den marxistiske betydning af ordet. Alligevel er Syriens Kommunistiske Parti en del af Den Progressive Front, som omfatter ti partier. Vi har en minister i regeringen og betragter denne som den bedste mulighed lige nu. Vi er og har altid været for at forbedre systemet. I 2005 modsatte vi os de nyliberale forandringer, som efter at være blevet sat i værk gødede jordbunden for skabelsen af et marginalt lag, fra hvilket den væbnede opposition har

draget nytte. Der blev begået fejl, som nu forsøges afhjulpet.«

Blandt dem, der kæmper for at vælte Bashar al Assads regering, findes der da kræfter og partier tilhørende venstrefløjen? Er der en mulighed for venstrefløjen i forhold til den nuværende regering?

»Der er nogle personligheder, som har opholdt sig i udlandet i lang tid, og som tilhørte venstrefløjen, inklusive marxister, men senere har de ændret deres positioner. Nogle var i fængsel i Syrien, men i dag har de opgivet marxismen og allieret sig med Det Muslimske Broderskab, mens andre er blevet agenter for Golfstaterne. Der er folk, som opholder sig i Syrien, og som opfatter sig selv som venstrefløj, og som ønsker forandringer og reformer, men de er ikke organiserede kræfter eller politiske partier; de er enkeltpersoner. De er imod udenlandsk intervention. Den regering, vi har i Syrien, har en konstruktiv holdning til realiseringen af vigtige forandringer, som den allerede er begyndt at adoptere, men den væbnede udenlandske intervention hindrer disses gennemførelse. Den eneste mulighed, hvis den nuværende regering falder, er, at Det Muslimske Broderskab kommer til magten, hvilket ville udgøre et alvorligt tilbageslag for et folk, der i mange år har nydt et moderne sekulært system, der ikke har kendt til nogen sektarisme og levet uden spændinger af denne type. Alligevel er vi optimistiske, og selvom kampen vil vare et stykke tid endnu, er vi sikre på, at de ikke kan besejre os.«

Hvad sker der i Syrien?

Situationen i Syrien er meget tilspidset. Stærke vestlige kræfter taler for nødvendigheden af en militær intervention.

Vi sætter fokus på situationen i Syrien på et offentligt debatmøde

**Tirsdag 22. januar klokken 19
Loftet, Øresundsvej 4, Amager**

Oplæg af:

**Christian Juhl, Enhedslistens udenrigsordfører
Mohammad Mahfoud, formand Dansk-Syrisk Forening
Elin Søborg, KPID's mellemøstekspert
Anders Fenger, journalist**

Mødet vil forsøge at afklare spørgsmål som:

- ▶ Hvad handler konflikten om?
- ▶ Er der andre løsninger end militær indblanding?
 - ▶ Hvad står Assad for?
 - ▶ Hvem er oprørerne?
- ▶ Hvad er Vestens interesser i konflikten?

Arrangører:

Enhedslisten Amager Vest samt Amagerafdelingerne af Danmarks Kommunistiske Parti, Kommunistisk Parti i Danmark og Kommunistisk Parti

Hvordan opfatter De den militære situation?

»Med tiden er det blevet klart, at de ikke vil kunne vinde over os. De har ikke, som det var deres plan, kunnet kontrollere én eneste vigtig by, selvom der er ankommet tusindvis af ekstremistiske og salafistiske lejesoldater, der får rådgivning fra USA's specialtjenester og dets allierede i NATO, som arbejder fra Tyrkiet, et land, med hvilket vi deler en lang grænse. De råder også over økonomiske og militære ressourcer fra Qatar og Saudi-Arabien. Det er indlysende, at vores regering er bakket op af et flertal i befolkningen. De væbnede styrker og folkemilitserne er forenede og kampvillige. Trods den komplicerede situation i landet fungerer institutionerne.«

Hvad mener De bør være holdningen hos den internationale venstrefløj, de revolutionære, i forhold til imperialismens og

den arabiske reaktions tydelige indblanding for at fremtvinge et regimeskifte?

»Vort parti mener, at de revolutionære og progressive kræfter internationalt må støtte de antiimperialistiske og antizionistiske regeringer og partier imod aggression fra reaktionen og imperialismen og imod dennes interventionistiske politik, som er i strid med folkeretten. Det er, hvad der definerer en principfast og revolutionær position i vore dage. Det er ikke muligt at være venstreorienteret eller progressiv og revolutionær og så være enig i det, Hillary Clinton, de korrupte monarker i Golfen eller NATO's ledere siger og gør.«

Interview ved Ernesto Gómez Abascal, cubansk journalist

Dansk oversættelse ved Carsten Kofoed

Copyright © CAKO

AKEL fordømmer opstillingen af Patriot-missiler i Tyrkiet

Også det cypriotiske regeringsparti AKEL advarer mod den imperialistiske omringning af Syrien

Pressekontoret ved AKEL's centralkomité, 11. december 2012, Nicosia. AKEL fordømmer NATO's beslutning om at opstille Patriot-missilskjoldsystemet, der har været brugt i alle NATO-alliancens krige, i Tyrkiet vendt mod Syrien.

Den nylige NATO-beslutning, der ifølge organisationens generalsekretær hr. Rasmussens udtalelser har til formål at »støtte Tyrkiet i en stærk ånd af solidaritet«, vil påføre regionen yderligere lidelse og smerte og igen få krigstrommerne til at tage til i styrke.

AKEL opfordrer folket til at gøre sig klart, at de kræfter, som selv har erklæret at ville melde Cypern ind i »Partnerskab for fred« og i selve NATO, hvis de vinder det kommende præsidentvalg på Cypern, vil gøre vort land til medskyldig i kommende krige i vor region. Denne udvikling ville føre Cypern i favnen på militaristiske regeringer, der ville instruere os i at ofre vore egne børn. Derefter ville de søge at »løse« Cypern-problemet – denne gang indefra – i egen interesse.

AKEL opfordrer folket til at vise årvågenhed over for de kræfter og kredse, der søger endnu en gang at gøre Cypern til brohoved for NATO. Det cypriotiske folks og de fredselkende og progressive kræfters svar må igen være magtfuldt og beslutsomt.

Oversat fra engelsk

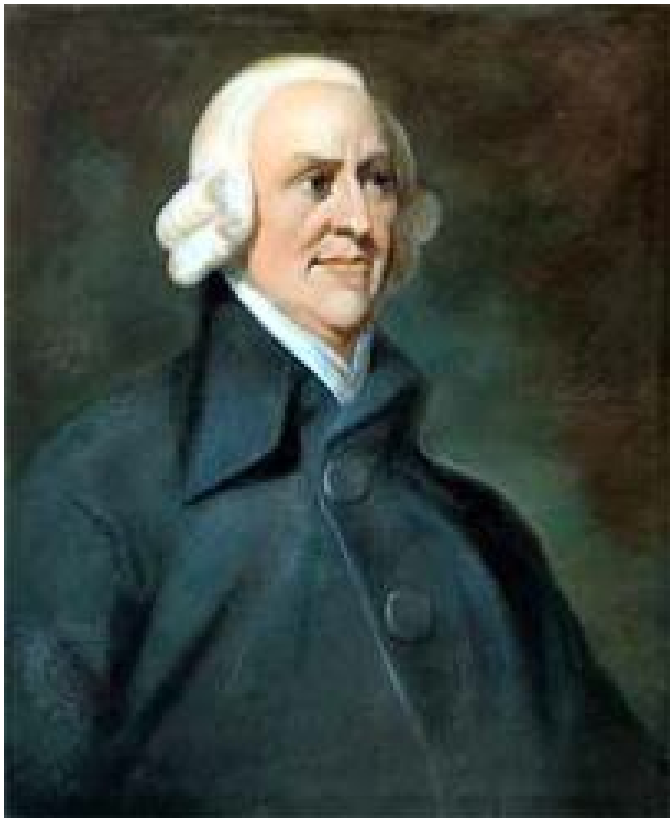
Kapitalismens økonomiske modeller

Af Jacob J. Jensen

Politikere og økonomer strides om veje til at komme ud af den nuværende 5 år lange krise. Hovedtendensen i de sidste årtier har været en tyrkeretro på, at kapitalismens frie konkurrence af sig selv vil rette op på situationen. Disse neo-liberale mener, at krisens årsag har været den statslige indblanding i erhvervslivet og den hårde beskatninger af virksomhederne og den »elite«, som har de nødvendige kvalifikationer til at lede økonomien. Staten har dæmpet deres investeringslyst og initiativ. Løsnin-gen på krisen er at reducere den statslige sektor og skatter. Når sådanne restriktioner på det frie erhvervsliv reduceres, vil øko-nomien komme i gang igen. De ønsker at genoplive Adam Smiths klassiske kapitalisme.

Den usynlige hånd

Adam Smith observerede de to voksende kategorier i England: »dem som lever af løn og dem, som lever af profit« (Adam Smith. *Wealth of Nations*, Eastern Press, Connecticut, 1991, s. 211). Den sidste kategori var på Adam Smiths tid den regerende klasse – ikke fordi dens medlemmer havde nogen høj moral, intelligens eller samfundsmæssig ansvarsfølelse, men fordi de havde »bedre kendskab til deres egne interesser« (s. 213) end de tidligere herskere, godsejerne. Når de hver især varetager egne interesser, dvs. konkurrerer om tilegnelse af maksimal profit, ledes samfundet på rette vej af en usynlig hånd. Det er

Adam Smith

denne opdagelse, som førte til Adam Smiths udnævnelse til kapitalismens chefideolog.

Arbejderen kunne ikke tage del i de kapitalistiske friheder, fordi hans »uddannelse og vaner gør ham uegnet til at forstå (sine) interesser ... hans stemme høres ikke meget og er endnu mindre respekteret, undtagen i nogle specielle tilfælde, hvor hans højrøstede ophidselse er igangsat og støttet af hans arbejdsgivere – for deres og ikke hans eget formål« (s. 212-213). Adam Smith noterede dog, at arbejderklassen ikke altid kunne manipuleres og var begyndt at organisere sig selvstændigt. Derfor måtte parlamentet indføre mange love »imod sammen-slutninger, som havde det formål at øge prisen på arbejde« (s. 63).

I dette kapitalistiske idealsamfund kunne kun bourgeoisiet regere, og arbejderklassen måtte acceptere sin plads i systemet. Nogle årtier senere studerede Karl Marx også kapitalismen og nåede frem til nogenlunde den samme konklusion om dens klassesdeling. Men han så ganske anderledes på fremtiden. Kapitalismen havde frembragt en klasse, som kun kunne frem-me sine interesser ved kollektiv indsats, ved solidaritet. Den ville ikke i længden acceptere, at magten lå i hænderne på en undertrykkende og udbytende klasse. Det arbejdende folk ville derfor overtage den demokratiske kontrol med samfundet, ind-føre socialisme og dermed undgå en klassesdeling i fremtiden.

Oktoberrevolutionen satte socialismen på dagsordenen. Mens Sovjetunionen konsoliderede sig, blev den kapitalistiske verden ramt af 30'ernes krise. Adam Smiths usynlige hånd, den frie konkurrence, spillede fallit. Hvordan skulle kapitalismen overleve? En ny kapitalistisk teoretiker, John Maynard Keynes, måtte til.

Den statslige redningsplanke

Adam Smith accepterede, at den engelske stat med dens militære magt var nødvendig for at skabe frit råderum for den engelske kapitalisme. Dens kontrol over engelske havne blev benyttet til at trænge den hollandske handelsflåde tilbage. Det var åbenbart ikke i strid med Adam Smiths principper om fri konkurrence. Men dette aspekt blev fortiet, mens princippet om fri konkurrence uden statsindgreb blev fremhævet i de økonomiske lærebøger. Det forblev den rådende ideologi blandt borgerlige politikere og økonomer, også selv om den frie konkurrence i stigende grad blev indskrænket af monopoler og storbanker.

30'ernes krise gjorde politikere og økonomer lydhøre for Keynes' teorier om, at staten måtte regulere økonomien. Den måtte dæmpe økonomien i opgangsperioder og stimulere den under kriser. Det blev først praktiseret i USA under Franklin D. Roosevelt, som satte gang i den amerikanske økonomi ved en række offentlige arbejder. Efter 2. verdenskrig blev den vestlige verdens økonomi genrejst af USA baseret på en officiel tilslutning til Keynes principper.

Mange betragter Keynes' principper som socialistiske, fordi de inkluderer en vis planlægning og regulering af de frie markeds kræfter. Det er helt forkert. Keynes' mål var at redde kapitalismen. Han delte Adam Smiths syn på arbejderklassen. Han kaldte den »det ubehøvede proletariat« (biografi af Robert Skidelsky: *John Maynard Keynes*, vol. 2, London 1992, s. 235). »I klassekrigen befinder jeg mig sammen med det uddannede bourgeoisie.« (s.233) »Hans utopi bestod af en forstørret Bloomsbury (en intellektuel klub) på toppen og brød og cirkus til masserne.« (s. 237) De arbejdere, for hvem brød og cirkus ikke er tilstrækkelig, har kun én udvej: »Flugt var mulig for enhver mand af kapacitet og karakter over gennemsnittet ind i mellem- og overklassen.« (s. 223) Hvad Keynes her beskriver, er opskriften på efterkrigstidens vestlige velfærdssamfund.

De første årtier efter 2. verdenskrig skabte denne politik økonomisk vækst i Vesten. Men da USA's nederlag i Vietnam underminerede den amerikanske økonomi og den verdensorden, USA havde etableret, forsvandt også tilliden til keynismen. Adam Smiths »rene« liberalisme med dens usynlige hånd kom nu igen i højsædet.

Neo-liberalismen

Hovedtalsmanden for denne neo-liberalisme blev Milton Friedman. Selv om kapitalismen i løbet af de sidste to hundrede år havde ændret karakter, så Friedman »sig selv som arving til Adam Smith, 1700-tallets forsvarer af individet« (*The Economist*, October 13th 2012). Friedman skabte et navn for sig selv, da han blev rådgiver for Pinochets Chile. Reagan og Thatcher indførte i 1980'erne Friedmans neo-liberalisme i den vestlige verden.

Den vestlige økonomi voksede op til 2008, og alle indflydelsesrige økonomer og politikere fandt neo-liberalismens teorier bekræftet. Ingen lyttede til advarslerne fra de få keynesianske økonomer og deres råd at benytte bremserne og trække penge ud af økonomien for at spare sammen til at sætte arbejde i gang i en kommende krise.

George Bush gjorde det stik modsatte og skabte den boble, som brast i 2008. Han pumpede flere penge ud i opgangsperioden ved at sænke skatterne og ved sine krigsventyr i Afghanistan og Irak. Da krisen ramte, »glemte« den neo-liberale Bush-administration sine principper om ikke-indblanding i økonomien. Statskassen støttede forgældede banker og bilfabrikker. Obama har videreført denne politik. Mens USA tidligere ikke havde problemer med at finansiere sine verdensomspændende aktiviteter, lægger den rekordstore gæld nu bånd på den amerikanske handlefrihed.

Der hersker stor forvirring i den politiske ledelse i USA og Europa. Krisen fra 2008 med den store arbejdsløshed fortsætter. Keynes' recept ville have været at sætte gang i økonomien med offentlige investeringer og privat forbrug. På kort sigt betyder det en endnu større offentlig gæld. Men på lidt længere sigt skulle en sådan ekspansiv finanspolitik starte en opadgående spiral i økonomien og dermed også forbedre statens finansielle balance.

Neo-liberale politikere kunne hævde, at skattelettelser har sådanne igangsættende virkninger. Men de skattelettelser, de

John Maynard Keynes

gennemfører, har ikke noget keynesiansk formål. De er af ideologisk karakter og gives især til de højest lønnede og virksomhederne. De økonomiske »vismænd« og politikere »glemmer«, at ingen vil investere i produktion, som ikke kan afsættes. De ekstra penge i deres hænder fører derfor hverken til øgede investeringer eller forbrug og sætter derfor ikke gang i nogen opadgående spiral.

I Europa er der bred enighed i »den politiske klasse« (som *Newsweek* udtrykker det) om, at den store offentlige gæld skal nedbringes ved besparelser. Det er stik imod Keynes' recept og almindelig rationel tænkning at tro, at besparelser skulle være en vej ud af en krise.

I USA er politikerne nærmest handlingslammede af konflikten imellem neo-liberale ideologiske fundamentalister og pragmatikere. Republikanerne har skrevet under på Grover Norquists håndfæstning, som siger, at ingen må stemme for skattestigninger. Samtidig modsætter de sig, at det statslige gældsloft skal øges. Uenigheden og frygten for at blive set som ansvarlig for, at USA falder ned i »den finansielle afgrund«, fører til panikagtige beslutninger i sidste øjeblik. Vi vil i den kommende tid se, hvordan dette cirkus forløber.

Vil pendulet svinge tilbage?

Roosevelts offentlige arbejder medvirkede til at afbøde krisen i 30'erne i USA. Men det var oprustningen og 2. verdenskrig, som endeligt bragte verden ud af den økonomiske krise. Derefter var det USA's keynesianske politik sammen med dens krige under den kolde krig, som bragte den vestlige verden økonomisk på fode. I dag argumenterer Krugman og andre keynesianere kraftigt i pressen for at svinge pendulet tilbage efter tre årtiers

neo-liberal politik. Vil de vinde gehør? Måske.

Men de har ikke en universalløsning på kapitalismens problemer. Japan har været i en krise i over to årtier. I den periode har de forsøgt at følge Keynes' recept og har haft et konstant stort underskud på statsbudgettet. Men det satte ikke gang i økonomien. I stedet har det gjort den japanske stat den mest forgældede (det dobbelte af nationalproduktet) blandt de udviklede kapitalistiske lande. Keynismen er ikke et universalmiddel, som kan redde kapitalismen ud af enhver krise.

Hvad vi vil se i de kommende år, er afslutningen på efterkrigstidens epoke domineret af USA. Det kan eller vil amerikanske politikere ikke indse: *»Igennem historien har vort land bragt retfærdighed, hvor der var tyranni, fred, hvor der var konflikt, og håb, hvor der var lidelse og fortvivelse ... vort land er den største godgørende magt, verden nogensinde har kendt«* (Romney i *Newsweek* 6/8-2012).

USA har ganske rigtigt spillet en dominerende rolle i verden siden 2. verdenskrig. Dets politikere er stolte over, at USA kunne ruinere Sovjetunionen i den kolde krig med rustningskapløbet, og at det stadig dominerer. For at blive valgt må de hævde, at USA fortsætter i denne rolle, og at den repræsenterer verdens frelse. Men det er en epoke, som er på vej mod sin afslutning. Næsten al økonomisk vækst i verden finder sted i Kina og den øvrige tredje verden. År efter år forskydes den økonomiske balance.

Den svækkede økonomi bidrager også til det politiske kaos i USA. Tidligere accepterede den øvrige vestlige verden amerikansk politisk ledelse. Nu karakteriseres den amerikanske beslutningsproces mere og mere åbenbart som *»crisis management«*. Den politiske forvirring sammenblandet med religiøse og uvidenskabelige fordomme svækker USA's autoritet.

Det militære budget

Politikere kan sige, hvad de vil. Men de militære chefer har indset, hvor det bærer hen. De trækker sig fra deres positioner fordi de erkender, at USA's evne til at igangsætte nye militære eventyr gradvist forsvinder:

»For to år siden erklærede den afgangende generalstabschef, admiral Mike Mullen, at »den mest betydningsfulde trussel imod vor nationale sikkerhed er vores gæld.« (*International Herald Tribune*, 5/1-2012)

Et halvt år senere var det forsvarsministeren Robert Gates, som tog sin afsked: *»Jeg har tilbragt hele mit voksne liv med USA som en supermagt, som ikke tøver med at spendere, hvad der er nødvendigt for at opretholde denne position ... For at sige det åbent, så kan jeg ikke forestille mig at være en del af en nation, del af en regering ... som er tvunget til dramatisk at reducere vort engagement i resten af verden.«* (*Newsweek*, 27/6-2011)

Selv efter Bush-regeringens nederlag i Afghanistan og Irak er USA stadig suverænt den største militære magt i verden. Det kan langt fra udelukkes, at politikere og sikkerhedsfolk kan mobilisere USA til nye militære eventyr, f.eks. ved at opdigte påstande som Tonkin-episoden i Vietnam og efterretningerne om masseødelæggelsesvåben i Irak.

Men de militære chefer har et mere realistisk syn på USA's

praktiske muligheder. Artiklen i IHT er skrevet på baggrund af forliget lige efter nytår i Washington, som ser ud til at forøge *»landets langsigtede gæld... Det nationale sikkerhedsapparats bekymringer er fornyet«*. Efter seks årtier, hvor USA har været den væsentligste kilde til krig og krise i verden, giver deres bekymringer resten af verden håb om nye tider.

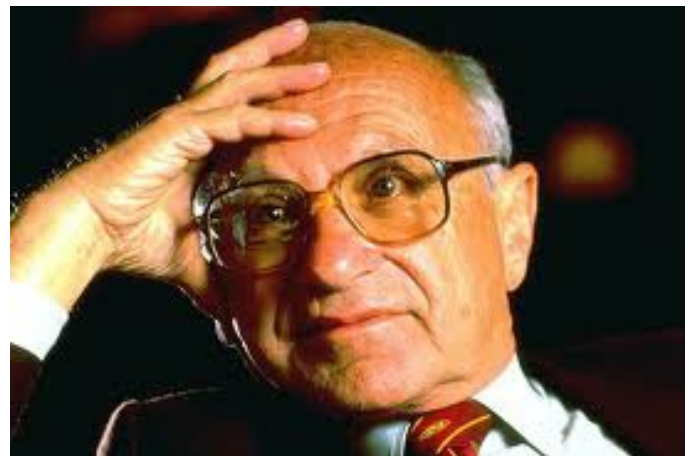
Det socialistiske perspektiv

Vil afslutningen på den epoke, hvor USA er den altdominerende supermagt, munde ud i en socialistisk verdensorden? Forhåbentlig. Men ingen kan forudsige tidshorizonten. Karl Marx påpegede, at socialisme er det eneste mulige udfald af kapitalismens modsætninger. Det er stadig korrekt, selv om forløbet ikke blev, som han forudsagde – at socialismen først ville få sit gennembrud i de mest fremskredne kapitalistiske lande.

1. verdenskrig førte til den socialistiske revolution i Rusland; men dens videreførelse i Tyskland og resten af Europa forløb ikke, som Lenin havde forventet. Da kapitalismen efter nogen stabilisering i 20'erne løb ind i den store verdenskrise, fremmede det håbet om et socialistisk alternativ. 2. verdenskrig og de europæiske stormagters ansvar for den øgede igen forventninger om socialisme i Europa. Men det lykkedes at stabilisere det kapitalistiske verdenssystem under amerikansk ledelse.

Vil kapitalismen kunne reorganisere sig under den kommende nye stormagtskonstellation, hvor den amerikanske supermagts enerådende dominans falder væk? Muligvis. Det socialistiske alternativ kan kun komme fra arbejderbevægelsen. I Europa er den kommet under dyb borgerlig indflydelse. Ledende arbejderpolitikere er faldet blindt for den neo-liberale bølge.

Kommunister og andre på venstrefløjten tager nok afstand fra neo-liberalismen; men der hersker forvirring og splittelse, så det er umuligt at fremvise noget reelt alternativ fra venstre. De splittede kommunister er hver især optaget af at formulere deres egen »rene« politik og har ringe forståelse for nødvendigheden af en fælles front med andre venstrekræfter. Så længe kommunister splitter sig op og ikke ønsker eller formår en fælles optræden som en del af den samlede venstrebevægelse, er vi fortsat handlingslammede og vil ikke spille nogen rolle i den kommende oprudsperiode.

Milton Friedman

Forudsætninger for et nyt opsving

Forudsætningen for et nyt opsving er vores evne til at løse de opgaver, der kan udvikle enheden og aktiviteten i arbejderbevægelsen

Af Lars Ulrik Thomsen

I Bernardo Bertoluccis film *1900* fra 1976 skildres den italienske arbejderbevægelses udvikling i første halvdel af det 20. århundrede. I filmen findes et klip, der fortæller om den lammelse som rammer italiensk arbejderbevægelse efter fascisternes magtovertagelse i 1922.

Det er i store træk den samme lammelse vi oplever i dag, uden at man af den grund kan overføre den daværende politiske situation i Italien til danske forhold i dag.

Det afgørende er at den reaktionsperiode, som vi nu gennemlever, vil blive afløst af et nyt opsving i klassekampen, nøjagtigt som det også skete i Italien da de italienske kommunister fik omstillet partiet til de nye betingelser.

I Danmark har vi oplevet tre længerevarende reaktionsperioder. Den første fra 1933-43, den anden fra 1947-62 og den

tredje fra 1989-?

Den første reaktionsperiode blev overvundet ved, at partiet fulgte opfordringerne fra *Komintern* om at omstille partiet til *folke- og enhedsfront* i kampen mod fascisme og reaktion. Det førte som bekendt til sejren den 29. august 1943, hvor samarbejdspolitikken med Hitler-Tyskland blev afbrudt.¹⁾

Den anden reaktionsperiode var ikke mindre kompliceret end den første, og den blev overvundet, fordi partiet fastholdt sine marxistiske principper i kampen mod opportuniste og reaktion under den kolde krig. Især spillede det en væsentlig rolle, at partiet var stærkt forankret på landets arbejdspladser og evnede at skabe enhed blandt venstrekræfterne.²⁾ Denne rigtige kurs betød, at partiet fik sit parlamentariske gennembrud i 1973 med partiets overvindelse af spærregården.

Hvordan overvinder vi den langvarige reaktionsperiode vi har gennemlevet siden 1989? De vigtigste emner kan sammenfattes i følgende 4 punkter:

Den klassemæssige tilgang er en forudsætning for at forstå den politiske og økonomiske virkelighed. Vi må analysere de særli-

ge træk ved den nuværende udvikling og forstå hvordan klassekræfterne grupperes på en ny måde. Det skyldes især følgerne af vores EU-medlemskab, men også i kraft af den teknologiske og samfundsmæssige udvikling. Alt dette er med til at give en bedre forståelse af imperialismens nye former.³⁾

Som den anden forudsætning for et nyt opsving er det nødvendigt at lære af den internationale bevægelses erfaringer. Alle fremgange i partiets historie er knyttet til internationalismen. Af særlig interesse er de lande som minder om danske forhold. Den kommunistiske bevægelse voksede til den største politiske bevægelse i det 20. århundrede, og partierne rummer en mangfoldighed af erfaringer, som vi må forstå at bruge, tilpasset vores egne traditioner og forhold.⁴⁾

Som det tredje må vi studere erfaringerne fra de tidligere reaktionsperioder og forstå, hvordan partiet gennem et sejt og vedholdende arbejde kunne overvinde den isolation, som reaktionen forsøger at bringe det i. Knudepunkterne her er *Landspartikonferencen i 1938* og *DKP's 21. kongres i 1962*. Men partiets historie må også ses som en sammenhængende udvikling, hvor nye erfaringer forbindes med tidligere. Her er 1976-programmet omdrejningspunktet til partiets samlede rigdom af erfaringer i efterkrigstiden.

Den fjerde forudsætning for at bringe partiet i offensiven er evnen til at videreudvikle teorien og bringe den på højde med de krav der stilles i dag. De begreber, vi normalt anvender, er underlagt dialektikkens love i kraft af de forandringer, som kapitalismen konstant udvikler sig under. Denne teoriudvikling er forudsætningen for at kunne gennemføre de rigtige analyser, som modsvarer virkeligheden. Det kan sammen med en rigtigt formuleret politik være med til at genvinde de tabte positioner i arbejderklassen og befolkningen som helhed.⁵⁾

Tilbage til internationalismen og Bertoluccis film *1900*. Det er en af de mest bevægende scener, da det italienske folk rejser sig til en samlet opstand mod fascismen. Det kunne kun lade sig gøre i kraft af det italienske partis evne til at lede opstanden og gøre den sejrrig. På samme måde må vi forstå at udvikle de kræfter der kan udløse et opgør med finanskapitalens og EU's

herredømme.

Hvis vi evner at forene løsningen af de nævnte opgaver, vil vi ikke bare kunne genrejse DKP, men også bringe en afslutning på den længste reaktionsperiode i den nyere danmarkshistorie.

Avanti popolo - begejstringen lyser ud af demonstranterne, der fejrer fascistens nederlag i Norditalien i 1944. Foto PCI.

Noter:

1. *Taler og artikler gennem 20 år*, Aksel Larsen, s. 147, Forlaget Tiden 1953.
2. *Det knager i samfundets fuger og bånd*, Ib Nørlund, bd. 1, s.153-70 og 305-39, Forlaget Tiden 1967.
3. *DKP og arbejderbevægelsen*, s. 7-29, Lars Ulrik Thomsen, Forlaget Populi 2012.
4. *Internationalisme*, Ib Nørlund, s. 133-37, Forlaget Tiden 1980.
5. *Materialisme og empiriokriticisme*, s. 214, V.I. Lenin, Forlaget Tiden 1970.

Naboernes lys

Af Dermot Healy, London 1992

På fine blå nætter
Mine naboers gård
Himlen.

På det stride græs går
De striglede heste og Carroways
Bag ved ploven.

Mod Ragley
Oplyser polens stjerner
Mænd på en mark med nyligt vendt hø.

Der er en ny stjerne
Vuggende i polernes kulbåd
Bag ved Irishmurray.

Sligo, den sørgende fulderik
Er på vej hjem
Langs med mælkevejens affald.

Killybegs og Ballyshannon
Er byer der har sent åbent
I himlene.

Og kørende mod Easkey
En fiskers bil
Er et stjernes kud.

De har sat Plejaderne
I marken
Ved siden af min.

Men bortset fra Venus
Som sidder efter 10
I Jim Foleys køkken.

Vores nærmeste nabo
Er månens genskin
I havet.

Trækkende sin le med en fejende bevægelse
Gennem en mørk mostørv
Af skyer

Ved ebbe.

County Westmeath er Dermot Healys hjemegn.

Den irske digter og forfatter Dermot Healy er en udsædvanlig begavelse. Han har i sit forfatterskab og i sin poesi formået at skildre det irske folks situation, som på mange måder er en kamp for at bevare dets identitet i en verden i forandring. Han har skrevet en lang række digtsamlinger, der tager udgangspunkt i hans hjemegn, som er County Westmeath i det centrale Irland. F.eks. i den meget smukke digtsamling *A fool's Errand* formår han at skabe et samspil mellem mennesker og natur, som er uovertruffent. Han er endnu ikke oversat til dansk, men det kommer forhåbentligt.

Lars U. Thomsen

Marxisme og kulturradikalisme i det 20. århundrede

En forudsætning for at kunne gribe ind i de politiske begivenheder er konkret viden om de strømninger som er aktive i arbejderbevægelsen

Kronik af Lars Ulrik Thomsen

De to væsentligste strømninger, der har præget arbejderbevægelsen i det 20. århundrede, er marxismen og kulturradikalismen. Arbejderbevægelsen har sine rødder i marxismen, fordi det her var første gang det lykkedes at udvikle en teori på et videnskabeligt grundlag. Heri adskiller den sig fra andre politiske strømninger.

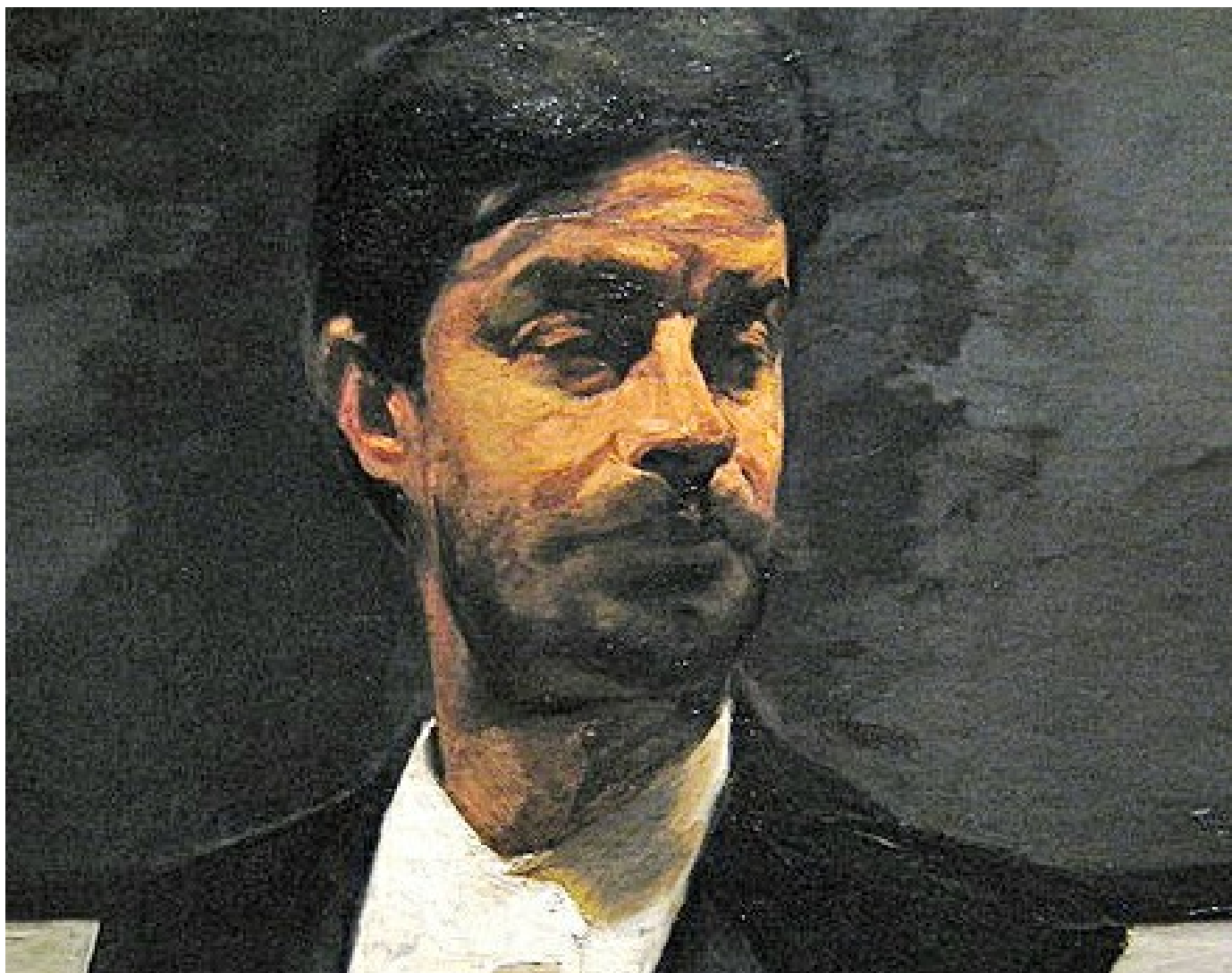
Kulturradikalismen har sine rødder i de borgerlige ideer, der gik forud for den franske revolution i 1789 og de efterfølgende i 1830, 48 og 50. Det var ideer der byggede på oplysningstidens

store filosoffer Kant, Hegel og Rousseau, der var en forudsætning for opgøret med enevældens snævre åndelige rammer.

I Danmark var det tænkere som Georg Brandes, der var med til at sikre gennembruddet for disse ideer, der inspirerede politikere, videnskabsmænd og kunstnere til nye og banebrydende arbejder.

I de første år af arbejderbevægelsens historie fulgte dansk arbejderbevægelse marxismens grundlæggende ideer, men efterhånden opstod der forskellige strømninger. Den reformistiske fløj ville gerne afvige fra principperne for at opnå politiske eller personlige fordele. Dermed spaltedes arbejderbevægelsen i en revolutionær og en reformistisk strømning.

Disse brydninger prægede arbejderbevægelsen frem til 1917, hvor Oktoberrevolutionen i Rusland gav startskuddet til dannelsen af de kommunistiske partier over hele verden. Der-

Georg Brandes er en af fædrene til kulturradikalismen i Danmark. Billedet er et udsnit af et maleri af Harald Slott-Møller.

med var delingen af arbejderbevægelsen en realitet og det er i kampen mellem de to hovedstrømninger i arbejderbevægelsen, at den senere udvikling er foregået.

Den udvikling der er foregået i Danmark kan ikke umiddelbart overføres til andre lande, idet hvert land udviser sine egne nationale særtræk som også præger de forskellige politiske strømninger.

Hvis vi vil forstå vores egen tid, er det nødvendigt at gå i dybden med disse spørgsmål. Hvordan har brydningerne i arbejderbevægelsen været påvirket af kulturradikalismen, og hvad er det som peger fremad i kampen mellem de forskellige retninger?

Man kan sammenligne meget af det, der foregår i den politiske verden, med en flot opsat opera. Der er en gribende handling, hvor alle følelser virkelig kommer til fuld udfoldelse. Noget er spil for galleriet – andet er ægte og dybfølt.

Det gælder med andre ord om at gå bag om de flotte ord og analysere, hvad det reelle indhold i de politiske erklæringer er. Når vi går ind til kernen i sagen, er der to modsatrettede filosofier som kæmper om indflydelse i arbejderklassen.

Den ene er idealismen, som er grundlaget for kulturradikalismen og forskellige andre borgerlig politiske strømninger, mens marxismen i sin oprindelige form er grundlagt på materialismens filosofi. Ved et snedigt fif har idealisterne fremstillet materialisterne som umådeholdne i alle livets forhold, nogenlunde som man smædede Epikurs filosofi i antikkens Grækenland.

Hvorfor er der så stor forskel mellem de to opfattelser? Idealismen foregiver at arbejde for ophøjede mål, som er uafhængige af personlig interesse eller ejendom. De mener, at det, som går forud for alt i livet, er *ideen* som igangsætter af alle store omvæltninger i historien.

Omvendt skelner materialismen mellem flotte ord og det reelle indhold. Materialisten spørger, hvem gavner den politiske handling, dvs. hvilken klasse har gavn af forslagene. Ligeledes mener materialisten, at det er vores væren, der går forud for bevidstheden, og som bestemmer vores ideer og politiske holdninger.

Disse to synspunkter er grundlæggende forskellige i alle livets forhold og kan på ingen måde forenes i teorien, mens det praktiske liv viser alle mulige overgange og forbindelser mellem de to retninger i filosofien.

Disse spørgsmål er helt grundlæggende, hvis man ikke vil fare vild i de forskellige retninger og de konkrete bevægelser, hvori ideerne kommer til udtryk.

Socialdemokratiet er, siden sprængningen af II. internationale i 1914, præget af den idealistiske strømning, men repræsenterer i alt væsentligt arbejdere og tjenestemænd samt brede kredse af servicefagene.

Danmarks kommunistiske Parti har siden starten i 1919 været præget af den materialistiske eller marxistiske opfattelse, selvom der kan rejses alvorlig tvivl om indholdet af partiets politik efter 1989. Men disse spørgsmål vender jeg tilbage til i kapitlet *Kampen mod revisionismen*.

Videnskabens rolle

Det interessante spørgsmål er, hvordan det lykkedes kulturradikalismen at overvinde marxismen i 1989, når den blev slået på DKP's 20. kongres i 1958?

Det er der flere grunde til.

Kulturradikalismen har sin basis i småborgerskabet og blandt de intellektuelle. Disse lag voksede meget kraftigt i 1970'erne og 80'erne som en følge af statsmonopolismens udvikling. Det skabte et vidtforgrenet net af mange forskellige professioner, der nok kunne se manglerne ved kapitalismen, men som reelt ikke ønskede en samfundsomvæltning.

Monopolerne har gennem talrige forbindelser mulighed for at øve indflydelse på netop disse lag. Det skete i 1980'erne gennem stort anlagte kampagner, som nedgjorde den socialistiske verden, Danmarks kommunistiske Parti og arbejderklassen som helhed.

Det var i høj grad antikommunismen som var en medvirkende årsag til, at det lykkedes de kulturradikale at vinde flertallet på partiets 29. og 30. kongres.

Det, der ikke lykkedes for Aksel Larsen i 1958, lykkedes for Ole Sohn og hans medløbere i 1989.

Ole Sohn har efterfølgende givet udtryk for, at det var hans målsætning at ødelægge det kommunistiske parti. Da han havde opnået det, var partiet reduceret til ukendelighed, og han fortsatte karrieren, først i Enhedslisten og dernæst i SF.

Det er væsentligt i denne sammenhæng at holde sig de politiske begivenheder for øje. Danmark var i 1972 blevet medlem af EF, og DKP stod som den mest markante og konsekvente modstander af EF der senere udviklede sig til EU. Hvis monopolerne kunne sætte DKP uden for indflydelse, ville det betyde at hele unionsprocessen, dvs. afviklingen af Danmark som nationalstat, ville forløbe meget lettere.

Derfor var DKP den primære modstander for de reaktionære kredse. Det, der skete i Danmark, skal ses som led i en større international kampagne med det formål at rulle kommunismen tilbage. En kampagne der reelt havde kørt siden 1947, og som var igangsat af Winston Churchill og Harry Truman.

Men det er ikke hele sandheden.

DKP og den kommunistiske bevægelse bærer selv et ansvar for, at den ikke var i stand til at imødegå de reaktionære anslag.

Der var partier som i 1950'erne ønskede en videreudvikling af marxismen, f.eks. Palmiro Togliatti der var formand for de italienske kommunister. Han mente ikke det var nok med et opgør med persondyrkelsen, men at den marxistiske teori måtte føres op til et nutidigt stade.

Det mødte en vis forståelse i Sovjetunionen, der allerede i 1950'erne forsøgte at gennemføre økonomiske reformer. De skulle demokratisere beslutningsprocessen i virksomheder og kollektivlandbrug.

Hvad bunder denne selvkritik i, som jeg her forsøger at udvikle?

I 1920'erne skete der meget store videnskabelige fremskridt med opdagelsen af de kræfter der kan frigøres gennem spaltning af atomet. I denne proces spillede Niels Bohr en fremtrædende rolle, der gjorde ham internationalt anerkendt inden for kernefysikken.

Poul Henningsen, Svend Johansen og Otto Gelsted på farten i 1932.

Med opdagelsen af de nye kvanteprocesser opstod der en livlig diskussion om tolkningen af materien. Kunne man anvende den klassiske fysiks begreber, eller måtte man opfinde helt nye for at tolke kvantemekanikken? Kunne man anvende årsagsbegrebet, og optrådte de nye fænomener i tid og rum?

Disse spørgsmål skabte en livlig international diskussion i videnskabskredse, også i den socialistiske verden. Men en virkelig erkendelse af de komplekse spørgsmål nåede man ikke frem til før i løbet af 1970'erne. Selv da var den kommunistiske bevægelse delt i disse meget vigtige spørgsmål. Det handlede grundlæggende om at videreudvikle den dialektiske materialisme.¹⁾

Denne uenighed var med til at svække partiernes mulighed for på overbevisende måde at kunne give svar på de mange spørgsmål, der opstod i kølvandet på den teknisk-videnskabelige revolution.

Det som vi kan lære af disse erfaringer er at dogmatisme og skematiske fremstillinger af teorien er med til at svække marxismens overbevisningskraft og lamme partierne i forhold til offentlige debatter om disse spørgsmål.

Det er ikke den eneste grund til kommunisternes vanskeligheder i Europa. Som jeg har nævnt, foregik der en massiv kampagne mod socialismen og de kommunistiske partier, men denne diskussion – om forholdet mellem kulturradikalisme og marxisme, eller mellem idealisme og materialisme – er fuld-

stændig afgørende at få afklaret i partierne.

Kulturradikale kapitler

I denne sammenhæng er det også vigtigt at se på de personligheder, som har tegnet kulturradikalismen i det 20. århundrede. Det drejer sig bl.a. om digteren og forfatteren Otto Gelsted, højskolelærer og folketingsmand Julius Bomholt, forfatter og folketingsmand Hartvig Frisch og arkitekten Poul Henningsen.

Otto Gelsted er vel en af de personer der har ydet den største indflydelse på kunst og kultur ikke bare i Danmark, men i hele Norden. Med sin store faglige indsigt, evnen til at etablere venskaber med alle mulige forskellige kunstnere og forfattere og hans store interesse for antikken kom han til at præge flere generationer inden for de forskellige kunstarter.

Carl Erik Bay har i sine bøger skildret Otto Gelsteds tætte forbindelse til nykantianismen og hvordan det påvirkede hans livssyn.²⁾

Marxist var han ikke, men han har alligevel betydet meget for arbejderbevægelsens selvforståelse i nogle af de vanskelige stunder, som den oplevede – f.eks. under besættelsen.

Julius Bomholt var præst af uddannelse og blev senere højskolelærer på Esbjerg Arbejderhøjskole og folketingsmand for Socialdemokratiet med kultur som speciale. Han ydede en stor indsats for folkeoplysningen, men marxist var han ikke.

Tværtimod brugte han flittigt sine kundskaber til at bekæmpe marxismen, men andet kunne man vel heller ikke forvente af en præst.

Hartvig Frisch var en af socialdemokratiets teoretikere og i samme klasse som Gustav Bang og Gerson Trier. Han var mangeårigt folketingsmedlem for partiet, men bevægede sig fra venstrefløjen og ind imod midten, især i forbindelse med besættelsen. Han har sat sig et blivende spor med *Europas Kulturhistorie*, som er udkommet i adskillige udgaver, og samlet er den trykt i over 40.000 eksemplarer.³⁾

Umiddelbart ser det ud som en materialistisk skildring af Europas historie, men når man nærlæser den, er den mere i familie med Comte end med Marx. Alligevel er det et banebrydende arbejde, som giver nye indfaldsvinkler til historien.

Den sidste jeg vil omtale er Poul Henningsen, der nærmest har fået ikon-status for hans lamper og revy-digte. Han var med i kredsen af unge og sprælske forfattere i 1930'erne, som var inspireret af det almindelige opbrud i kulturlivet. Harald Rue har i bogen *Bidrag til den marxistiske litteraturkritik og teori* udførligt redegjort for Poul Henningsen forhold til marxismen, idet Rue skildrer ham som marxist af navn men ikke af gavn.⁴⁾

Af de fire, jeg har nævnt, var Otto Gelsted den eneste der var medlem af DKP. Jeg mener at han har betydet meget for arbejderbevægelsen, og at han vil blive stående som en af Danmarks store digtere og kunstfortolkere. Men samtidig er det også nødvendigt at se på hans begrænsninger og de konsekvenser, det har for en rigtig forståelse af historiens gang.

Erstatter man marxismen med et bredt humanistisk livssyn, afskærer man sig også fra en klasse-mæssig vurdering af forholdene, og det er det primære, hvis man skal skelne mellem idealisme og materialisme.

Som en modsætning til disse kan nævnes forfatteren og maleren Hans Scherfig, Hans Kirk, Martin Andersen Nexø og tegneren Herluf Bidstrup, der alle var medlemmer af DKP og også var marxister i ordets sande betydning. Det er selvfølgelig ikke en udtømmende liste.

Arbejderbevægelsen må på sin vej frem mod socialismen skelne mellem kulturradikalisme og marxisme for ikke at lide bitre nederlag som dem vi oplevede i forbindelse med sprængningen af DKP i 1990.

Det betød at kampen for en forandring af samfundets grundlag blev udskudt til en uvis fremtid, hvor det i 1970'erne synes inden for rækkevidde. Sådan spillede historien os et puds og ændrede kampens betingelser. Men det afgørende er, at vi selv har mulighed for at præge udviklingen, hvis vi vel at mærke forstår at orientere os mellem de forskellige strømninger i samfundet.

Frankfurter-skolen

Hvad er de vigtigste perioder i kulturradikalismens historie i Danmark? Den spillede en vigtig rolle i tiden op til den tyske besættelse i april 1940.

DKP søgte gennem folke- og enhedsfrontpolitikken at samle de bredeste kredse i kampen mod fascismen. Det betød bl.a. et samarbejde med mange kunstnere og forfattere, der så DKP som det eneste værn mod den stigende højredrejning. Samar-

bejdet fortsatte efter befrielsen og fungerede godt, fordi der var plads til forskellighed i partiets kulturpolitik. Da partiet afholdt en konference for intellektuelle og kunstnere lige efter krigen, var det nogle af de fremmeste repræsentanter inden for film, teater, videnskab, litteratur og billedkunst der deltog.

I løbet af 1950'erne skete der en polarisering omkring holdningen til videnskab, især som et resultat af de nye opdagelser i kernefysikken.

Denne debat var overordentlig positiv og skabte en meget stor opmærksomhed, også uden for DKP's kreds. Bag de livlige debatter var der imidlertid andre kredse der var på spil i et forsøg på at dreje partiet til højre.

Det blev kredsen omkring Mogens Fog og Aksel Larsen, der skulle blive kernen i revisionismestrident.

Under presset fra den antikommunistiske kampagne mod partiet begyndte mange intellektuelle at vende sig væk fra DKP. Kulturradikalismen viste nu sit sande idealistiske ansigt og brød med marxismen.

Når partiet ikke ville rette sig efter deres forestillinger om hvordan marxisme burde være, kunne de ikke længere se noget formål med medlemskabet.

Man kan kun forstå den spaltning af DKP der fulgte i 1958 ved at sætte sig ind i de ideologiske forskelle – herunder kulturradikalismens idégrundlag. De samme spaltninger så vi også i andre lande, men man kan ikke umiddelbart overføre forholdene fra et land til et andet. Hvert land udviser sine særtræk, og i Danmark var det nykantianismens stærke indflydelse i intelligensen, som gjorde udfaldet.

Vi skal helt frem til 1970'erne før der igen kom et samarbejde i stand, omkring truslen om Danmarks indlemmelse i EF. Mange kunstnere og intellektuelle havde glemt antikommunismen og meldte sig igen under fanerne for at forsvare vores selvstændighed som nation.

Det fik en afgørende betydning for Folkebevægelsen mod EF's kampagne for et nej i 1972. Det skabte også stor respekt omkring DKP, fordi mange lærte kommunisterne at kende på en ny måde og forstod dybden af de problemer som Danmark ville blive stillet over for ved at ja til EF.

Den næste krise i forholdet til kulturradikale strømninger opstod i løbet af 1980'erne, hvor Venstresocialisterne i storbyerne oplevede en markant fremgang ved valgene. Der opstod en form for rivalisering mellem DKP og VS, især fordi det afspejlede dybere ideologiske forskelle.

Studenteroprøret og ungdomsbevægelsen skabte en ny interesse for marxismen, men det var ikke en der var forbundet med arbejderbevægelsen, men en strømning under nykantiansk indflydelse hvor man ville forene *det bedste* fra begge filosofier.

Disse nykantianere var udsprunget af den tyske *Frankfurter-skole*, med filosofferne Adorno, Horkheimer og Marcuse som de mest kendte. Disse brydninger skabte både et frugtbart debatmiljø, men skabte også en begyndende spaltning fordi mange intellektuelle hævdede at arbejderklassen var blevet reaktionær og at de nu repræsenterede den nye revolutionære klasse.

Med *Perestrojka* og *Glasnost* i Sovjetunionen skabtes der nye angrebsflader mod DKP. Dele af DKP begyndte under indtryk af reformprocessen at genoptage de revisionistiske

forestillinger om at DKP kunne få et nyt gennembrud i Folketinget, hvis partiet sluttede sig sammen i et listeforbund til folketingsvalget.

Da partiet traf denne beslutning i 1989, var det begyndelsen til en ny spaltning fordi store dele af DKP, især med det faglige bagland som hovedmodstandere, vendte sig mod tankerne om at danne Enhedslisten.⁵⁾

Det blev som nævnt »fornyerne« der fik flertallet på kongressen, og resultatet betød sprængningen af DKP i 1990. Det er interessant at se, hvordan fornyerne reagerede da de havde fået flertallet i partiet. Pludselig hastede det ikke så meget med et nyt programgrundlag, og de forskellige grundorganisationer sygnede mere eller mindre hen til fordel for arbejdet i Enhedslisten. Kulturradikalismen havde sejret over marxismen og erstattet et bevidst arbejdende klasseparti med en udflydende politisk platform, der på mange måder mindede om den udvikling som SF og Aksel Larsen havde været igennem.

Det er i store træk baggrunden for den situation arbejderbevægelsen står i i dag. Derfor mangler vi et parti der vil være i stand til at forsvare de rettigheder som er vundet gennem mere end hundrede års kampe. Et parti som gennem dyrt købte erfaringer er i stand til at vurdere dybden i de problemer arbejderklassen og den samlede arbejderbevægelse står over for.

Sandheden er konkret

Hvad er det der gør marxismens teori og metode bedre i stand til at forstå samfundets udvikling? Marxismen bygger på en videnskabelig tilegnelse af alle forandringer i materien. Enhver form for overtro, mysticisme eller lignende er bandlyst.

For at skabe et sandfærdigt billede af de processer, der foregår, er det nødvendigt at analysere de forandringer, der sker. Det gælder hvad enten det er et fænomen eller en historisk udvikling, man undersøger. Det gælder om at søge alle de forbindelser, som fænomenet indgår i, for at undgå ensidige slutninger. Dernæst er det væsentligt at afdække modsætninger-

ne i det emne, man undersøger. Hvem er for øjeblikket stærkest i den strid, der foregår, og hvordan forskydes modsætningen på længere sigt?

Alt dette er noget som adskiller marxismen fra alle andre metoder, som nok hævder at de er videnskabelige, men som alligevel kun afdækker dele af sandheden. Hvis man skal fremstille det populært kan man sige, at marxismen afdækker *lov-mæssighederne* i udviklingen; det kan være en partikels bevægelse, klassekampen i samfundet eller et lands historie.

Når vi kender lovmæssighederne, er vi bedre i stand til at gribe ind i udviklingen og vi kan med en vis sikkerhed forudsige bestemte begivenheder selvom de ligger ud i fremtiden.

Men det er vigtigt at huske, at marxismen som teori og metode er i stadig udvikling, hvis den skal give et sandfærdigt billede af virkeligheden. Den må aldrig behandles som nogle færdige og dogmatiske sandheder, der er uafhængige af den tid og det sted hvor analysen foregår.

Sandheden er konkret og beror på en objektiv analyse af virkeligheden.

P.S. Artiklen er en redigeret udgave af kapitel 2 i bogen *Ny tid skal skabes; arbejderbevægelsens historie 1989-2012*, der udkommer den 1.2.2013.

Noter:

- 1) Hele denne problematik er belyst i artiklen »En odysse i tid og rum«, *Skub* nr. 4-2011.
- 2) *Kulturradikale Kapitler – fra Georg Brandes til Otto Gelsted*, Carl Erik Bay, C. A. Reitzels Forlag, 2003.
- 3) *Europas Kulturhistorie*, Hartvig Frisch, Politikens Forlag, 1962.
- 4) *Bidrag til den marxistiske litteraturkritik og teori*, Harald Rue, Forlaget Sirius, 1980.
- 5) »DKP og Enhedslisten«, Anker Schjerning, *Tiden-Verden-Rundt* nr. 9 og 10, 1989.

Udtalelse:

Søvndal har ikke styr på diplomatiet

Den 12. december 2012 udtalte udenrigsminister Søvndal fra sit ophold i Kina til DR en fordømmelse af DDF Korea: ”Vi har ikke nogen forbindelse med det land (DDF Korea)”, sagde han. Udtalelsen kom efter DDF Koreas opsendelse af en ubevæbnet satellit Kwangmyongsong-3 samme dag. Udtalelsen afslørede, at udenrigsministeren ikke har styr på diplomatiet, idet Danmark allerede i juli 1973 oprettede diplomatiske forbindelser med DDF Korea. Forbindelserne varetages af den danske ambassade i Kina.

Ingen embedsmænd eller journalister har åbenbart siden gjort udenrigsministeren opmærksom på fejlen, idet han den 19. december 2012 efter hjemkomsten fra Kina gentog fadæsen i DR2 Deadline kl. 17.00. Her udtalte Søvndal: ”Det (DDF Korea) er det mest groteske, absurde og vanvittige diktatur” ... ”vi har intet med landet at gøre og ingen diplomatiske forbindelser med det.”

Udenrigsminister Søvndals udtalelser indikerer, at han besidder en stor uvidenhed om koreanske forhold og nord-syd konflikten i Korea. Man får indtrykket af en udenrigsminister, der bare slår automatpiloten til og i sin retorik følger USA's internationale forsøg på dæmonisering og isolation af det nordlige Korea. Man får desværre ikke indtryk af en minister, der har forsøgt at sætte sig lidt ind i Koreas baggrundshistorie.

Vi vil opfordre den danske regering til at skifte kurs i sin Koreapolitik. En kurs byggende på indsigt og dialog, og i stedet for fordømmelse og dæmonisering, støtte en genoptagelse af en ligeværdig Nord-Syd dialog i Korea om forsoning, samarbejde og fred. På samme måde bør Danmark støtte en genoptagelse af 6-partsforhandlingerne om atomafrustning på hele Koreahalvøen samt forhandlinger om erstatning af den 60 år gamle våbenhvileaftale i Korea med en fredsaftale.

*Venskabsforeningen Danmark-Den Demokratiske Folkerepublik Korea
Anders Kristensen
formand*

Ny nordkoreansk ambassadør

I starten af oktober rejste Pak Kwang Chol til Stockholm for at overtage posten som ambassadør for Den Demokratiske Folkerepublik Korea i samtlige nordiske lande samt Letland og Litauen. Svensk-Koreansk Forenings blad, *Korea information*, oplyser, at ambassadøren er født i 1956 og har arbejdet ved Udenrigsministeriet i Pyongyang siden 1989. Hans datter er i øvrigt den kendte skuespillerinde Pak Mi Hyang. I anledning af markeringen af 1-årsdagen for Kim Jong Ils utidige død den 17. december 2011 besøgte en delegation fra Venskabsforeningen Danmark–Den Demokratiske Folkerepublik Korea søndag den 16. december den nordkoreanske ambassade i Stockholm – og i den forbindelse kunne undertegnede på vegne af DKP's Forretningsudvalg også byde Pak Kwang Chol velkommen til Norden. I starten af 2013 forventes Pak Kwang Chol at besøge Danmark for at overrække sine akkreditiver til statsoverhovedet her til lands.

Henning Jakobsen

Marxisme og økologi

Hvordan skaber vi et bedre samfund? Økologisk jordbrug som løsning

Af Terkild Marker

Der er en almindelig fornemmelse af, at økologiske madvarer er bedre end uøkologiske. Det er formentlig rigtigt, at der er mange produkter, hvor de økologiske varianter systematisk er bedre end de uøkologiske. Men selv om dette klart er en fordel og et godt salgsargument, så burde dette ikke være pointen med økologisk jordbrug.

Økologisk jordbrug burde (men kan ikke) sikre, at næringsstoffer cirkulerer i lukkede kredsløb i biosfæren uden store eller langvarige ophobninger noget sted i biosfæren.

Et af plantenæringsstofferne er CO₂. Ophobningen af CO₂ i atmosfæren har givet en række markante effekter. Årsagen til ophobningen er kendt. Det er menneskets forbrug (afbrænding) af fossile brændstoffer (tørv, brunkul, stenkul, olie og naturgas). To andre plantenæringsstoffer er kvælstof (N) og fosfor (P). Når jeg kalder dem plantenæringsstoffer, så er det lidt af en indsnævring. Alle levende organismer (bakterier, archaea, protoctister, planter, dyr og svampe) har indbygget kvælstof i aminosyrer (proteiner) og nukleinsyrer (RNA, DNA); og de har alle indbygget fosfor i nukleinsyrer. Og der er en række mikro-næringsstoffer, som er nødvendige i meget små mængder. Alle disse ting skal cirkulere på en sådan måde, at de står til rådighed for plantevæksten, når der er brug for det og uden på noget tidspunkt at optræde i så store koncentrationer, at de bliver til skade for os eller for andre organismer.

Marx læste en del af dette i 1866 hos den tyske jordbunds kemiker Liebig. Han læste også andre værker om jordbundskemi og geologi. Og du kan endog finde følgende bid i *Kapitalens* tredje bind: »Forbrugets ekskrementer har størst betydning for landbruget. Hvad angår deres anvendelse sker der et enormt spild i den kapitalistiske husholdning. F.eks. har man i London ikke kunnet finde på noget bedre at stille op med 4,5 millioner menneskers gødning end under uhyre omkostninger at forpeste Themsens med dem. Fordyrelse af råstoffer stimulerer selvsagt til, at man anvender affaldet.« (Karl Marx: *Kapitalen*; bind 3 side 130).

Vi har altså lov til at tage økologiske eller miljømæssige spørgsmål meget alvorligt. Det ville vi selvfølgelig også have haft selv hvis Marx havde ment det modsatte. Men Marx mente ikke det modsatte. Bemærk også, at når du kan finde passager i *Kapitalen*, som tilsyneladende ignorerer ethvert økologisk hensyn, så er det fordi Marx som en bestanddel af *kritik af den politiske økonomi* beskrev den herskende økonomiske teori. Denne økonomiske teori, *den politiske økonomi*, tog ingen økologiske hensyn. Men det gjorde Marx.

Hvordan er der opstået et uøkologisk landbrug? De »oprindelige« menneskesamfund har været fuldstændig økologiske.

De kunne ikke være andet. For dem var produktion og forbrug ikke adskilte. Og afføring og urin blev deponeret i det samme nærområde, som produktion/forbrug var sket i.

En af årsagerne til, at der er økologiske inkongruenser, er adskillelsen af produktion og forbrug. Vi kan ikke i praksis gå tilbage til en »tidligere« produktionsmåde for at leve i et samfund, hvor produktion og forbrug ikke endnu var splittet op. Vi er for mange mennesker til, at det kan lade sig gøre. Og de fleste af os ville ikke bryde sig om det. Vi er tvunget til at nøjes med at kompensere for opsplittelens økologiske effekter. Dette er et stort og kompliceret emne med en mængde forskelligartede partielle løsningsmuligheder. Der er ingen af disse løsningsmuligheder, der løser hele problemet, så den totale løsning er en kombination af partielle løsninger.

Økologisk landbrug og gartneri er en sådan partiel løsning. De udgør kun en lille del af en større cyklus af produktion og forbrug. Økologisk jordbrug er en fornuftig foranstaltning, som burde fremmes betydeligt. Uøkologiske produkter burde tydeligt mærkes som uøkologiske, mærkningen burde være lovpligtig og de uøkologiske produkter burde pålægges en særskat.

Denne særskat bør svare til de ubetalte produktionsomkostninger, der er producentens besparelse ved ikke at drive en ansvarlig produktion. Så længe produktionsbeslutningerne styres af markedseffekter, må de uøkologiske producenter ikke tillades at sælge deres produkter til urealistiske lave priser.

Megen økologisk produktion er nicheproduktion, hvor den enkelte virksomhed producerer en meget begrænset mængde af sine produkter. Man kunne måske godt forestille sig en storstilet nærmest industriel produktion af økologiske madvarer, men jo større produktionsvolumen, desto større mulighed for negative miljøkonsekvenser af produktionen uanset hvor økologisk produktionen ellers er.

Den aktuelle form for økologisk jordbrug er en slags nødløsning. Økologisk jordbrug er ikke nødvendigvis i sin effekt særlig økologisk. Hvorfor ikke? Fordi produktionen af økologiske madvarer kun er en enkelt bid af en større cyklus af produktion og forbrug.

Hvad sker der med de økologiske madvarer? De bliver transporteret langt bort og spist. I denne sammenhæng er »langt bort« ethvert sted, der ikke ligger klods op ad den mark, produktet er dyrket på. Og hvad sker der, når du har spist dine økologiske kartofler, gulerødder og rødbeder? Nej, i vores tilfælde havner det ikke i Themsens. Det ryger i kloakken. Jeg vil ikke forsøge at beskrive hvad der sker med afføring og urin. Det væsentligste er, at det ikke vender tilbage til det landbrug, hvorfra det er kommet.

Forbruget er mindst lige så vigtigt som produktionen. Hvordan kan vi gøre forbruget mere økologisk? Forbruget bliver ikke økologisk ved, at husholdningen kun anvender økologisk produceret mad, klæder og husly. Et økologisk forbrug må

Fortsættes side 24

Om frihedsrettigheder i unormale tider

Af Lars Ulrik Thomsen

Den 8. juni 1941, to uger før Arbejderbladet blev forbudt og DKP gik under jorden, skrev Hans Kirk en kommentar i avisen: *Nationalisme og klassekamp*. Her beskriver han hvordan overklassen, under dække af besættelsen, beriger sig på arbejderklassen og husmændenes bekostning.

Det store landbrug fik en merindtægt på 400 mill. kr., men byernes overklasse sikrede sig en ekstraintægt på 300 mill. kr. *) Samtidig blev arbejderklassens realindtægt sænket med 700 mill. kr. og husmændenes med 50 mill. kr. Det er vigtigt at understrege, at det er tal for det første år af besættelsen. Samtidig udtalte formanden for De samvirkende Fagforbund (LO) Laurits Hansen, at folket stod sammen på tværs af klasseskel »i disse for vort land så vanskelige tider.«

I samme nr. af Arbejderbladet skriver Hans Scherfig i sin kommentar *Ugens Radio* om indenrigsminister Knud Kristensens grundlovstale samme år:

»Grundlovsdagen fik sin egen mindeudsendelse. Og det var kun rimeligt, eftersom en del af de grundlovmæssige rettigheder kun får lov til at gælde, så længe der ikke er brug for dem. I unormale tider, hvor pressefrihed, offentlig rejspleje osv. bliver livsvigtige goder, bliver disse ganske stille afskaffet.«

I lyset af en senere historieskrivning, som har forsøgt at beklukke kommunisternes modstandsvilje efter besættelsen, taler de to uddrag deres tydelige sprog. Den forskydning af nationalformuen som skete under besættelsen, er gentaget efter vores indlemmelse i *Den altopslugende Union*.

Da jeg for nylig kontaktede Danmarks Statistik for at få oplyst forskydninger i nationalformuen i dag, oplyste man, at der ikke længere føres statistik over fordelingen af værdier i samfundet. Den blev afskaffet da man i 1998 afskaffede formueskatten.

Med hensyn til de grundlovssikrede frihedsrettigheder er der i dag væsentlige ligheder med den beskrivelse Hans Scherfig gav i sommeren 1941. Gradvis og næsten umærkeligt afvikles demokratiet i Danmark og erstattes af et embedsmandsvælde, som vi skal tilbage til enevælden for at finde.

I dag er vi ikke besat af fremmede tropper der brovtende marcherer gennem byens gader, men klassemæssigt er det nøjagtig de samme kredse der står bag EU-projektet. Derfor minder det på mange måder om et af de sorteste kapitler i danmarkshistorien.

Når man ser med hvilken foragt EU afsætter demokratisk valgte regeringer i Grækenland og Italien, bør vi allerede nu overveje om det er en forening vi skal være medlem af. Ganske vist står der i Rom-unionen at medlemskabet er uopsigeligt, men hvis flertallet i arbejderklassen og andre demokratiske kræfter vender sig mod EU, er der ingen magt der kan forhindre

en opsigelse.

Alternativet til den førte politik er at vi genopdager arbejderklassens internationalisme, sådan som den blev formuleret af Marx og Engels i statutterne for 1. Internationale, 1864 i London.

Uden en fælles kamp mod imperialismen, vil et samfund uden udbytning og krig være en utopi.

Proletarer i alle lande...

* Ifølge Danmarks Statistik svarer det i 2011-priser til henholdsvis 8.7 mia. for landbruget og 6.5 mia. kr. for byernes overklasse.

Dele af borgerskabet plejede venskabelige forbindelser med besættelsesmagten.

(Hans Scherfigs forside til Djævelens penge)

Udtalelse fra DKPs Faglige Udvalg:

Kampen fortsætter

VC-regeringens beskæftigelsespolitik fortsættes desværre uden det nødvendige politiske kursskifte, som var en vigtig del af de helt rimelige krav til den nye regering. Men arbejdervælgerne står skuffede tilbage. Halveringen af dagpengeperioden og fordoblingen af genoptjeningskravet står uantastet tilbage efter dette års finanslovsforhandlinger.

Lappeløsninger som akutpakken, de sjældne akutjobs og senest Finanslovens løfter om ½ års underbetalt uddannelse forslår som en skrædder i helvede. Inden perioden med et halvt års lav uddannelsesløn er gået til sommer, skal der derfor helt andre boller på suppen.

DKPs Faglige Udvalg støtter fagbevægelsens kamp for en permanent løsning på det såkaldte »udfaldsproblem«, hvor tusindvis af arbejdsløse står til at miste enhver egen indtægt.

DKPs Faglige Udvalg støtter kravet om, at arbejdsløse tilbydes arbejde til overenskomstmæssige løn- og arbejdsforhold eller uddannelse med tilsvarende løn.

Indtil det sker, fortsætter kampen for fuld lønkomensation ved ufrivillig arbejdsløshed.

Vi kræver stadig en ny politik – en ny regering var ikke nok...

Vedtaget på møde i DKP's Faglige Udvalg den 25. november 2012

Færdselskulturen og cyklisterne

LO Faglige Seniorer Storkøbenhavns bestyrelse udtaler:

Igennem mange år har der udviklet sig en fuldstændig uacceptabel færdselskultur i vores land. Det er ikke kun bilisterne der kører råddent, som vi på det seneste har set det i TV.

Der er et voldsomt stigende antal cyklister, i alle aldre, der fuldstændig tilsidesætter færdselsloven. Der cykles på fortove og i fodgængerfelter. Der køres frem for rødt, og lyssignalerne gælder åbenbart ikke for højre svingende cyklister, og der cykles rask væk i gågaderne og imod ensretning.

Det går ud over de svageste trafikanter. Især ældre og skrøbelige mennesker kan ikke længere færdes trygt i trafikken på grund af dette kaos.

LO Faglige Seniorer Storkøbenhavn mener der bør sættes meget markant ind imod disse bevidste og systematiske overtrædelser. Derfor foreslår vi at der indføres:

1. Lovbefalet ansvarsforsikring, som det gælder for knal-

lerter.

2. Køreprøve og kørekort for cyklister.

3. Nummerplader på cyklerne, hvilket samtidig sikrer mod og fremmer opklaringen af cykeltyverierne.

De afgifter der derved indføres bør anvendes til at forbedre færdselspolitiets patruljering i de indre bykerner.

Vi mener at en sådan ordning er meget nødvendig, både for at højne færdselskulturen og sænke cykeltyverierne, samt sikre de mennesker der skades uforskyldt af ulovlig kørsel.

Vi opfordrer Dansk Cyklistforbund til at støtte vores forslag, og gøre en indsats for at højne cyklisternes færdselskultur.

København, den 23. november

Knud Johnsen, formand

Fortsat fra side 22

betyde en forsvarlig behandling af dét (køkkenaffald, afføring, urin), som vi producerer ved at forbruge mad, klæder og husly. Vi vil formentlig ikke – og især ikke på helt kort sigt – være i stand til at føre alle gødningsstofferne fra vores afføring og urin tilbage til de landbrug og gartnerier, hvorfra de er kommet.

Intet af dette er ukendt eller hemmeligt; men det er en ubekvem eller ubelejlig sandhed, som de fleste fortrænger.

Litteratur

John Bellamy Foster: *Marx's Ecology, materialism and nature*; Monthly Review Press, New York 2000.

Terkild Marker: *Samfundsanalyse og ressourceadministration*, Rød Kultur 2011.

Karl Marx: *Kapitalen, kritik af den politiske økonomi*. Rhodos 1970-1972.

Ved Dagmar Mørk Jensens død

En uvurderlig og trofast antifascist er ikke mere. Med dyb sorg modtog vi meddelelsen om, at Dagmar Mørk Jensen ikke mere var iblandt os.

Dagmar var et barn af den danske modstandsbevægelse. Det prægede hendes holdninger resten af livet. Sammen med sin mand, Villy Mørk Jensen, skrev hun efter krigen bogen *En mur har to sider*, som bl.a. handler om dødsdommen over Villy Mørk Jensen den 4. marts 1944, som skulle eksekveres 10 dage senere. Dommen blev dog ændret til 12 års fængsel. Han blev sendt til Brandenburg-Görden tugthus, hvor han traf Erich Honecker, som havde været fange her siden 1935. Efter krigen førte det til et livslangt venskab mellem Honecker og Villy og hans kone Dagmar.

I efterkrigstiden var Dagmar som repræsentant for »Udvelget for tidligere fanger og modstandsfolk« i ledelsen paraplyorganisationen FIR. - »Fédération Internationale Des Résistants (FIR) – Association Antifasciste.« Her spillede hun igennem et langt liv en betydningsfuld og aktiv rolle.

For eksempel var det hende frem for nogen, som sikrede erstatningerne til besættelsestidens ofre og deres efterladte. Hun var ukuelig. Hun tog kampen op mod såvel det danske som det tyske bureaukrati, som i årevis forsøgte, at trække sagen i langdrag til skade for ofrene. At det omsider lykkedes at få

udbetalt erstatningerne, var i høj grad Dagmars fortjeneste. Mange er hende stor tak skyldig.

Det var også Dagmar, som tog de første skridt til en aktivisering og politisering af FIR, som hun anså for nødvendig, hvis FIR skulle leve op til sin formålsparagraf:

»... at være paraplyorganisation for de tilsluttede foreninger i deres arbejde på tværpolitisk basis, at bekæmpe nazismen i Danmark og deltage i tilsvarende arbejde i Europa som medlem af FIR.«

Dette arbejde fortsætter i Dagmars ånd – derfor garanterer vi.

Vi har mistet en god kammerat, en klog ven og et varmt og godt menneske – men vor fælles kamp mod nazisme, fascisme og krig fortsætter.

I sorgens stund går vore tanker til familien.

Æret være Dagmars minde

FIR repræsentantskabsmøde den 24. november 2012

Dirigent: Flemming Hybert.

NYTÅRSHILSENER

**Lad storkapitalen
betale for krisen
Fælles kamp for
fælles krav
SOCIALISME ER
FREMTIDEN**

***Sol, salsa og socialisme? Viva
Cuba!
Bryd blokaden - Drop EU's
fælles holdning - Befri De 5
Meld dig ind i
Dansk-Cubansk Forening
cubavenner.dk***

Internationale nytårshilsener

Det er efterhånden blevet skik, at de kommunistiske partier, især i Europa, men også ude over verden, udveksler nytårshilsener. Nogle af dem er grafisk meget smukke. Til glæde for læserne bringer vi her på de sidste sider af det nye års første blad et udvalg med redaktionens bedste ønsker om et

GODT NYTÅR!

Best Wishes for the New Year

"...Considering the capitalist crisis and its consequences

the international experiences from the socialist construction prove the superiority of socialism.."

14 IMCWP, Beirut, November 2012

SolidNet

Mexicos Kommunistiske Parti

Norges Kommunistiske Parti

Die besten Wünsche für ein kämpferisches erfolgreiches Neues Jahr
 Our best wishes for a successful New Year
 Nos meilleurs vœux de succès pour le nouvel an
 C. Həsəkət rəhbərliyinə salamlarımız və müvafəq
 En yildəlləriniz yarımlarınız kəplənz
 Για το επερχόμενο έτος εύχομαι τις καλύτερες ευχές
 Um ano novo cheio de prosperidade são os nossos melhores desejos
 Con nuestros mejores deseos para un prospero Año Nuevo
 I nostri migliori auguri per un fruttuoso anno nuovo

Season's Greetings to all Communist and Workers Parties across the Globe and all the People Struggling for Peace, Progress, Democracy and Social Justice

**YES TO PEACE AND PROSPERITY
 NO TO WAR AND AUSTERITY**

**Happy New Year
 2013**

Tudeh Party of Iran

Irans Tudeh-parti

Tyske Kommunistiske Parti

Cyperns AKEL

Jordans Kommunistiske Parti

Jugoslaviens Nye Kommunistiske Parti

Sveriges Kommunistiske Parti

**We wish you a fruitful and successful new year
in our international march towards socialism!
The Communist Party of Turkey**

Tyrkiets Kommunistiske Parti

Дорогие товарищи!

Сердечно поздравляем Вас с наступающим Новым годом!

Желаем здоровья, счастья, успехов в борьбе за интересы трудящихся.

ЦК КПСС

Sovjetunionens Kommunistiske Parti

Den Russiske Føderations Kommunistiske Parti